

Signum, nr 3 maj 2015

Signum startades 1975 som en sentida uppföljare till Credo, en katolsk tidskrift grundad redan 1920. Signum utges sedan 2001 av Newmaninstitutet, en katolsk högskola för teologi, filosofi och kultur med säte i Uppsala.

Katoliker har länge haft en betydande roll för svensk kultur (till exempel är antalet katolska konvertiter, som är eller har varit medlemmar i Svenska Akademien, förbluffande). Till stor del kan det nog bero på att både jesuiter och dominikaner med sina ordnars bildningsprofiler varit såväl pastoralt verksamma i Sverige som akademiskt verksamma på svenska universitet. Jag minns när jag för många år sedan läste jesuitpatern Richard Wehners lilla skrift "Svenska runor vittnar". Där gick det upp för mig att svenska runstenar i huvudsak handlar om att nya kristna reser eftermälen efter andra kristna, att de vittnar om Sveriges kristna tillblivelse. Inte, som jag lite vagt trott dessförinnan, att de var asatroende vikingars sista monument.

Att recensera en tidskrift är svårt, att recensera en tidskrift med nästan ett helt sekels bakgrund och som dessutom har ambitioner att vara relevant inom teologi, kultur och filosofi är upplagt för både misslyckande och missförstånd. Däremot kan det varav meningsfullt att reflektera över denna tidskrift som kämpar för att överleva i tryckt format. Signum 3 (maj 2015) får här representera tidskriften. En liten folder där man ber om donationer medföljer. Som så många andra kulturtidskrifter som utges i pappersformat brottas tidningen med sin ekonomi och fortsatt utgivning.

Intellektuellt hederliga röster behövs i det svenska kulturlandskapet. Här tillför katolskt präglad diskurs ofta både sans och kunskap. På kunskapsfronten är man hemtam. På "sans" är man många gånger fjättrad, inkapslad av att vara katolskt korrekt med dragning av vänsterkatolskt korrekt.

Hur är då innehållet i Signum 3 upplagt? Först kommer en ledare med fokus på "den konstruktivistiska sanningsrelativism". Den följs av en bagatell om dåligt samvete av Carl Otto Werkelid. Numret innehåller fyra artiklar om fyra olika levnadsöden. En om Nathan Söderblom, en om författaren Lars Ahlin, en om musikern Anton Bruckner samt en om Osbyprästen Gunnar Rosendahl. Välskrivna levnadsöden är alltid trevliga att läsa. En renodlad sådan samling skulle lätt kunna få göra mig sällskap i semesterläsning när jag vill kräva nästan inget av mig själv.

Sedan finns också några recensioner. En om Jayne Svenungssons bok om västerländska grunder för historiesyn, bl a implicerade i begrepp som profetism, utopi och idén om "historien i väntan på Gud". Jag misstänker att boken är en akademikers produkt som tar upp allt för många svåra frågor och som dessutom vill vara nyanserad, och att den därför till slut förlorar sig i ett nät där maskorna bara växer. Recensionen är seriös, väl bearbetad och heroisk i sin vilja att göra boken rättvisa.

En annan recension är om filmen "Still Alice". Jag återkommer till den senare. I slutet finns sex stycken korta bokrevyer. Förutom dessa finns några artiklar av varierande kvalitet. Ibland blir det bara ordmos, som en artikel om intrareligiös dialog som bäst förbigås i tystnad, vilket jag nu alltså ändå inte riktigt har gjort. Ibland blir det en kamp mot väderkvarnar som den översatta artikeln "Nigeria - Boko Haram, de kristna och de andra". I en missriktad ambition att förklara fenomenet Boko Haram mångsidigt, d v s med annat än med islamism, så lyckas skribenten åstadkomma en sorts legitimering, lite dov och till sist obehaglig.

Men där finns också pärlor. En är en reflektion om "Fattigdomens många ansikten" av Andreas Bergmann. Den avslutas med den vackra meningen "... och dessa rader är tillägnade de fattiga som inte syns och som det inte pratas om." En annan är en recension av Stig Olsson av en evolutionsteoretisk bok om människan. Den är skriven av en israelisk historiker, Yuval Noah Harari. Kritiken av boken sammanfattas bra av titeln "En motsägelsefull nihilism".

Det kanske mest aktuella är en artikel av Andreas Carlgren om påvens kommande encyklika "Laudato Si" om miljö och rättvisa. Han följde upp den artikeln med ytterligare en artikel när påvens encyklika blev offentlig 24/5. Det är väl tyvärr inte första gången i världshistorien en påve engagerar sig i politiskt betingad rådgivning, nu är den bl a om koldioxid. Politiskt betingad betyder här att det inte kan vara kyrkans sak att bedöma fenomen utifrån naturvetenskap, vilken till sin natur alltid inbegriper ett moment av spekulation. Annars är ju detta något man under det senaste århundrandet bara har kunnat förvänta sig av en ärkebiskop i den Svenska kyrkan.

Signum är en katolsk kulturtidskrift, förmodligen den viktigaste, som dessvärre präglas av riktningslöshet. Den har en viktig uppgift att med sans och kunskap bidra till att sätta en agenda för vad som bör diskuteras. Jag vet inte om någon har ett recept för hur detta ska gå till. Men om det inte sker så vandrar tidskriften från irrelevans till något musealt och sedan vidare till arkiv. Det är synd med tanke på att Signum är ett forum med återkommande guldkorn, både i form av enkla reflektioner och i genomtänkta analyser. Men, tyvärr, Signum är tråkig. För tråkig för sitt eget bästa. Det räcker inte för en kulturtidskrift att vara relevant och duktig. I medievärlden måste man också vara attraktiv. Och ju bredare anslag desto vagare identitet. Och ju vagare identitet desto färre att vara attraktiv för. Det är lite svårt att se vad Signum vill vara. Var är tråden? Vad är tråden? Var är passionen?

Personligen tycker jag mycket om Minna Salminen Karlssons recension av filmen/boken "Alice är fortfarande Alice", som är en berättelse om hur Alzheimer påverkar Alice och hennes närmaste. När alla mänskliga attribut är avklädda förblir Alice ändå och innerst Alice. Lite grand kan det få bli en avslutande bild över Signum. Vad är Signum mer än de enskilda reportagen, recensionerna, översättningarna? Finns det en skog eller är det bara träd?